Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De lamiis et phitonicis mulieribus

Molitoris, Ulrich

[Reutlingen], nicht vor 10. Jan. 1489

Exorditur itaqz clementissimus archdux Sigismundus austrie

urn:nbn:de:bsz:31-86531

Visual Library

¶ Sexto vtrum cum talibus ꝛ maleficis mulieribus poſſit dyabolus incubando in forma hominis cõmiſceri

¶ Septimo vtrũ ex tali coitu ſit poſſibile generari filios

¶ Octauo vtrum incantatrices et phitonice mulieres adiutorio demonũ poſſint ſecreta ſcire et conſilia principum reuelare.ac futuros euentus predicere

¶ Nono vtrũ iuſto iudicio poſſint tales malefice ꝛ ſcelerate mulieres comburi vel alijs ſupplicijs affici

Exorditur itaqꝫ clementiſſimus
archidux Sigiſmundus auſtrie

☞ Sigmundus Fidelis nobiſqꝫ dilecte doctor Vlrice qm̃ ſingulari fauore ob tua in nos merita te proſequimur idcirco preſenti de materia tecum pre ceteris diſputare decreuimus ☞ Vlricus Illuſtriſſime princeps q̃uis gratum ſit vt pro tua in me clementia .me dignum inter diſputandum fore iudicaueris attamen.ecce.adeſt.Cunradꝰ ſchatz.pretor mee ciuitatis.vir vtiqꝫ ingenio preſtans conuerſationeqꝫ argutus conſodalis meus.placeat igitur eius induſtriam hac de re prius experiri ☞ Sigmundus placet·nam et eundem conſilio maturũ:conuerſationeqꝫ facetum noui Idcirco quia nobis ſermo de laniarũ et incantatricum maleficijs habendus erit Itaqꝫ querendum primo duxi. Vtrum ex facto laniarum poſſint prouocari tonitrua pluuie et grandines ☞ Cunradus Quãuis in huiuſmodi difficultate que etiam doctiſſimos viros p̄ diſcuſſiõe terreri ſolet.me inſcium putem .iuxta verbum ſocratis .qui ſolitus fuit dicere.ſe hoc ſolũ ſcire .qd̕ neſciret attamen. ne videar·clementis principis monitis nõ adquieſcere·loquar pauca vt initiũ dem mouendi maiora ☞ Sigmundus Dic igit̃ ☞ Cunradus Apud phm̃ tritum eſt ſermone prouerbium.vt fama quã om̃es famant.non omnino perdatur.fama autem cõmunis eſt.ꝙ ip̄e ſtrige tonitrua ꝛ grandines effecerint magnaqꝫ damna ſegetibus ꝛ homibus in

Conradus Schatz pretor Constantie
Socratis dictum.
prouerbium

tulerint. Ex confeſſione quoqꝫ earū in tortura facta. ſe talia
feciſſe et modū faciendi tradidiſſe compertū eſt ☞ Sig-
mundus At ego nude fame non intendo. facile enim. dic-
tum. ſequitur vulgus. nec confeſſione torturali ſatiabor. cū
metu tormentorū quis inducitur quādoqꝫ ad ꝯfitendū id
quod in rerum natura non eſt. Uerum ea que oculis non cō-
ſpeximus. auctoritate. tum vel concludenti ratione percipe
re deſideramus. nam recta diſputatio. auctoritate et ratiōe
concluditur ☞ Ulricus profecto experientia in decidē
dis cauſis contemptibilis non eſt. cum experientia dicatur
eſſe rerum mgr̄a. vt dr̄ in c. vbi piclm delec. li. vi. vn̄ tritū eſt
prouerbiū apud ppl'ares puerbiū expto crede ruberto ☞ Sigmū-
dus Ad oſtendēdum igitur ꝙ lanie maleficeqꝫ mulieres
nihil ſciant. me iſtuc mouet: videlicet. Nam ſi talia iſte male
dicte mulieres ſcirent. et efficere poſſent. non eſſet opus pri-
cipibus. temporibus belli clientulos. militeſqꝫ conducere. q̊
in terras hoſtium irruerent. agroſqꝫ deuaſtarent Incendijs
domos ⁊ villas concremarent Uerum ſatis eſſet. talem mu
lierem phitonicam aduocare. eidemqꝫ ſaluum conductum
addicere. et hortari quatenus ſuper hoſtium terras tl'is ma
ledicta mulier grandines fulmina et tempeſtates prouoca-
ret. ac vt ſic hoſtiū terrā piclitare moliretur. Item quia vi-
demus. ꝙ ipſe talia facere non poſſunt. etiam ſi vellent. ad
faciendumqꝫ etiam ſi a principibus. ꝙ tamen abſit. inducerē
tur: vnde inferendum cenſeo. ipſas talia facere nō poſſe Pre
terea ex fide habemus ſolū deū ſtellarū et elementorū eē gu-
bernatorē. qui legem pati ſidera iubet. et qui iuxta Boetiū
Boetius de in libro de cōſolatōe. perpetua mundum ratione gubernat.
conso. philos. ſtabiliſqꝫ manens dans cuncta moueri. quomodo igit̄ mu-
lieres lanie adiutorio demonum illū ſummū motorē. q̊ cer-
ta ratione cuncta gubernat in huiuſmodi ſuo motu impedi-
re et in alium motum dirigere poſſent ☞ Cunradus
Ponderanda quidem eſt magni principis ratio Sed nō mi
nus ponderandum ē. illud qđ Exo. capi. vij. dicit̄ Nā quā
Exod. vii uis Moyſes ante faciē pharaonis regis egipti multa ſigna

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et pdigia feciſſet. nihilominus malefici talia ſimiliter effe/
cerunt. qui incantationibus ſuis aquas in ſanguinem verte
runt. et ranas ſuper terrã pduxerũt Ecce igitur ex ſacra ſcri
ptura veteris teſtamenti clarere. ꝙ malefici adiutorio de/
monum aquas turbarunt. quia eas in ſanguinem verterunt
et agros prediaqz ranis confuderũt Item libro pmo Job.
capi. p. legiť. ꝙ dyabolo pcurãte. ventus vehemens irruit a Iob. i
regione deſerti. et cõcuſſit quattuor angulos domus. q̃ cor/
ruens oppreſſit liberos Job et mortui ſunt. ecce ꝙ dyabolꝰ
ptãte ſua aerem puocauit. pueroſqz oppſſit. dicit etiã eodez
libro dyabolũ fulmina ignis prouocaſſe: Dicit enim textus
Ignis dei cecidit de celo. et tactas oues pueroſqz conſump
ſit. Item Joh. in apoca. ca. vij. ait. Poſt hec vidi angelos ſtã Apo. vii
tes ſuper q̃ttuor angulos terre. tenentes quattuor ventos
terre. ne flarẽt ſup terrã. neqz mare. neqz in vllã arborẽ: ⁊ vi
di alterum angelũ aſcendentẽ ab ortu ſolis hñtem ſignũ dei
viui: ⁊ clamauit voce magna. q̃ttuor angelis quibꝫ datũ eſt
nocere terre ⁊ mari dicẽs nolite nocere terre neqz mari. neqz
arboribꝫ quouſqz ſignemꝰ ſeruos dei in frontibꝫ ☞ Sig
mundꝰ Doctor q̃ ſunt illi q̃ttuor angeli quibꝫ Johes ait
eſſe datũ vt poſſint nocere terre ☞ Vlricꝰ Sũt dyabo
li ☞ Sigmũdꝰ Appellať ne dyabolꝰ: angelꝰ ☞ Vl
ricus Ita. nã dyabolꝰ ibidẽ et etiã alibi ſepiꝰ angelꝰ dr. qr
etiã miſſus a deo. vt ibi dic glosa ordinaria ☞ Sigmun
dus Forte Johes hec in ſpũ vidit. dãs nobis ſue viſionis
exempla ☞ Cunradus digniſſime pnceps nõ opꝰ eſt ex
emplis. dũ res ante oculos facta exiſtit. vt audiſti a malefi/
cis corã pharaone. ⁊ a geſtis Job Si igiť hec facta fore legũ
tur. igiť et iã fieri poſſe. qs dubitat ☞ Vlricus de illo
paſſu in fine ex poſt clarius loquamur

De nocumentis et morbis
hoibꝫ et infantibꝫ illatis